

Boscós d'esplai i aprofitament forestal

per ANTONI BARALDÉS CASADEVALL

La gran quantitat de matolls, vegetació subterrània i ramatges ran de terra, són un greu obstacle a fi que els nostres boscós siguin aprofitats al màxim; no solament de cara al rendiment forestal, sinó també perquè els bosquerols i boletaires puguin passejar-s'hi lliures d'obstacles. A part que el perill de foc és molt més gran.

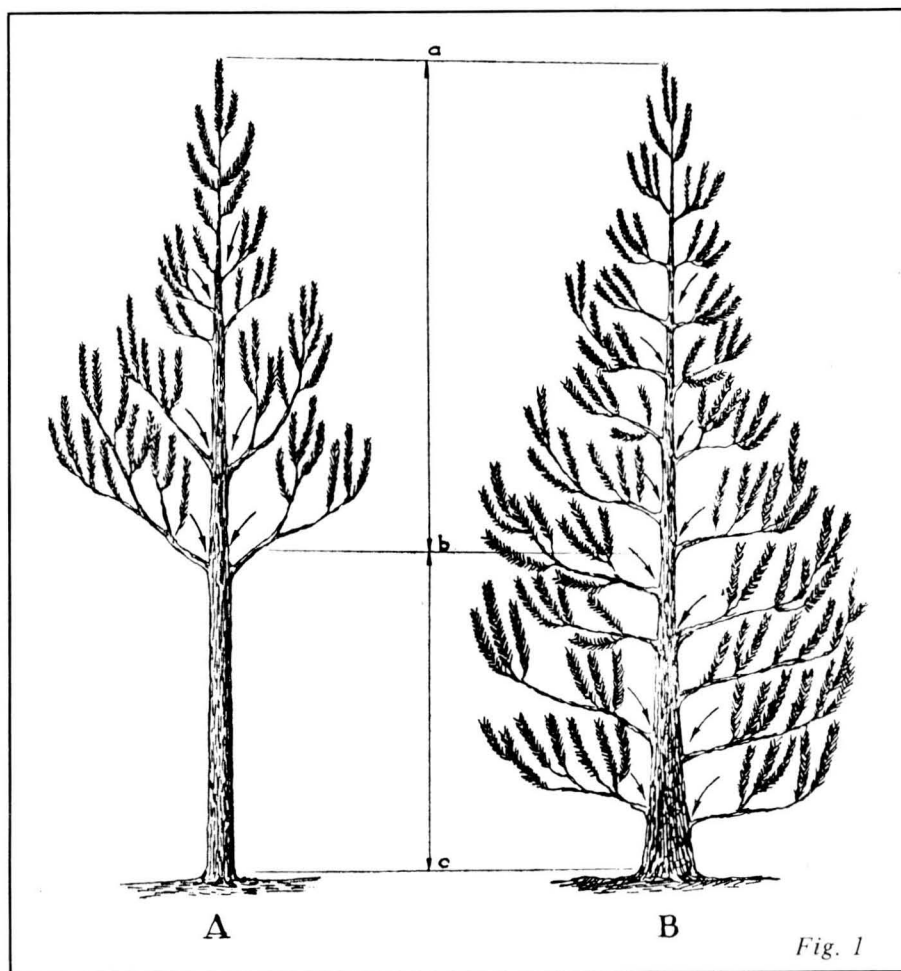
Vista la gran quantitat de gent que passa pels boscós de Berga i de l'Alt Berguedà, a fi de fruir del nostre immillorable paisatge, ja sigui, simplement per a passejar-s'hi, ja sigui per anar d'excursió o a buscar bolets, hem pensat que no és per demés fer una reflexió entorn d'aquests nostres boscatges, a fi de millorar i aprofitar el nostre cultiu d'obagues, fagedes, rouredes, etc... i de pas, oferir a les persones, un lloc d'esplai i d'oci que cada vegada ens demana més aquesta societat de consum on, desgraciadament, estem capbussats.

Per això hem cregut convenient començar fent una lleugera descripció, senzilla, per aprofitar el que tenim, i més endavant poder parlar del que el foc i l'home ens han pres.

Qui doni un volt per les nostres muntanyes es topará amb una abundant i enrevesada ramificació d'arbres i matolls, que a vegades conformen una barrera insalvable. El desenvolupament del brancatge és abundant; a voltes la capça de l'arbre té, per mitjana, un pes aproximat a la meitat del pes del seu tronc.

El brancatge influeix decisivament en la utilitat, en el valor de la fusta, desborda el desenvolupament del tronc, i crea una gran quantitat de nusos.

Les causes que ho provoquen, provenen, en primer lloc, del temperament propi de cada espècie, així com de les seves característiques morfològiques. Així el que ho fa en major grau és el "Pinus Insignis". Però existeix un altre factor important: el clima, que moltes vegades és propici, en segons quines zones, perquè els períodes vegetatius tinguin llargues durades. Això ha de concordar, lògicament, amb formacions extraordinàriament ramificades dels sistemes radical i aeri (fig. 1).

Equilibri arbori

L'equilibri entre el sistema aeri i subterrani de l'arbre, es pot trencar a causa de la desproporció entre tots dos. L'excés de brancatge repercuteix directament sobre la qualitat de la fusta, i produeix:

- fusta amb més nusos
- forma del tronc de qualitat inferior.
- les dimensions de l'arbre i la quantitat de fusta produïda són menors.

Nosaltres, entenent la idea dels nostres boscós com a lloc de lleure, i ensens aprofitar-los, ens dedicarem al tercer punt.

Si l'arbre no arriba a tenir les mesures que li pertocuen, ens trobem que és un obstacle per al vianant, per als boletaires, per als mateixos animals silvestres, etc..., a la vegada que queda molt disminuït perquè el tronc queda curt.

La forma del tronc i la seva alçada són influenciats directament per la

forma de la capça i la distribució del brançam.

Quan la forma de la capça és com la figura A (la de les nostres coníferes), la part inferior del tronc ha estat despul·lat del ramatge natural, artificialment; aleshores la substància orgànica elaborada per la clorofil·la, en baixar des de dalt del tronc (a-b) fins on comença la capça, segueix la migració descendent en la porció (b-c), diposita amb regularitat al llarg d'aquesta porció del tronc; per aquesta raó, les capes de fusta jove que es van formant successivament per constituir el tronc llenyós, li donen una forma de cilindre, útil per al comerç, amb un espai net al seu voltant, ensems que li permet estar ben airejat, i un desenvolupament perfecte per als homes.

Importància del brancatge

Ara bé, si l'arbre conserva les seves rames fins a la base del tronc tal com podem observar en la figura B, el tros b-c del mateix, rep la matèria plàstica no solament de la part de la copa a-b, sinó també de les rames baixes (b-c). Com més baixa és la part del tronc, la copa és més gran, per tant, la gruixària creixent des de la punta del tronc a la base, determina una forma de tronc que tenceix a una forma cònica, en lloc de cilíndrica.

Quan els troncs són despul·lats del ramatge baix, la força del creixement es concentra en la formació terminal, mentre que de l'altra manera es reparteix per la ramificació lateral. La conseqüència immediata és que obtindrem

arbres de més alçada, de tronc net i pocs nusos.

L'estudi de la influència de la ramificació sobre el sòl, així com les formes per a corregir-ho, els veurem en un estudi més tècnic. Aquí solament deixem constància de la seva importància pels motius ja indicats: esplai, aprofitament, i, sobretot, netedat en els nostres boscos, ja que el perill més gran, del qual no n'hem parlat expressament, és el foc; però això no solament es mereix un article sinó un llibre i tot.

BIBLIOGRAFIA

ECHEVERRÍA, I *La nudosidad y la forma de evitarla*

AGUIRRE, A *Poda de Pinares*
Apuntes de ETSIM.

Antoni Baraldés Casadevall, enginyer de munts

Els insectes paràsits, un factor més de regressió dels boscos

per MANUEL SERRAT

Entre les moltes causes de regressió dels nostres boscos, aquest article se centra en una de molt concreta: la proliferació desmesurada de les erugues anomenades vulgarment processionàries. Aquestes es desenvolupen en èpoques llargues de sequera i temperatures altes. Les espècies vegetals més perjudicades són: pins, avets, oms, etc...

En el constant procés regressiu que sofreixen els nostres boscos hi intervenen factors tan diferents com els incendis, les pastures incontrolades, les explotacions forestals, la contaminació atmosfèrica, l'acció de l'home, els factors meteorològics, etc. i també el que tractem en aquest apartat referent als insectes paràsits.

Entre els mils d'espècies d'insectes que viuen normalment en els boscos, algunes, ja sigui localment o periòdicament, poden esdevenir greus devastadores de roures, faigs, oms, pins, alzines... D'aquestes espècies, les més significatives són les papallones (*Ord. Lepidoptera*) i els escarabats (*Ord. Coleoptera*).

Centrant-nos en les papallones (*Lepidoptera*) les espècies amb més efectes perjudicials per als boscos de pins, oms, faigs, roures..., són les espècies pertanyents, principalment, a les famílies:

Thaumetopoeidae

-Thaumetopoea processionea
-Thaumetopoea pinivora
(processionàries)

Lymantriidae

-Lymantria dispar
-Lymantria monacha

Les larves d'aquestes papallones donen lloc a les conegudes erugues (processionàries) que, segurament, tots hem pogut observar en alguna ocasió, així com les defoliacions que produeixen en els arbres. Tot i que per si mateixes, aquestes defoliacions, no representen un perill de mort per a l'arbre, ja que les fulles són regenerades en pocs mesos, els seus efectes negatius es poden veure agreujats si els atacs són repetitius i, a més a més, coincideixen en una regió o període sec.

Desequilibris fisiològics

Tenint present que les fulles constitueixen els òrgans fotosintètics, en les quals s'elabora la matèria orgànica, la pèrdua d'aquestes dona lloc a greus desequilibris fisiològics, així com a una pèrdua de la vitalitat i un debilitament de les seves defenses enfront de l'atac d'altres insectes.

Si aquest desequilibri coincideix amb condicions climatològiques i ecològiques desfavorables; per exemple, sequera persistent, freds intensos, modificacions brutals de la densitat (tales abusives), contaminació, focs..., els efectes poden ésser totalment negatius per a l'arbre.

Així, en una sequera prolongada, de 4 a 6 setmanes, i amb temperatures de 35 a 45 °C, la insuficiència d'aigua pot donar lloc a una pertorbació del metabolisme, en la qual les cèl·lules de l'arbre sofreixen un procés de "necrosi"